

FÜGGETLEN RENDÉSZETI PANASZTESTÜLET

☒: 1358 Budapest, Széchenyi rakpart 19.

☎: 1/441-6501 ☎: 06-1/441-6502

✉: titkarsag@repate.hu

🌐: www.repate.hu

Ügyszám: FRP/547/2013/Pan.

A Független Rendészeti Panasztestület

189/2014. (IX. 18.) számú

állásfoglalása

A Független Rendészeti Panasztestület (a továbbiakban: Testület) **panaszos**¹ 2013. július 26-án előterjesztett **panasza alapján indult eljárásban** a 2014. szeptember 18-án megtartott zárt ülésén született állásfoglalását

m e g k ü l d i a z O r s z á g o s R e n d ő r f ő k a p i t á n y n a k .

A Testület megállapítása szerint a vizsgált ügyben **alapjogot súlyosan sértő intézkedésre került sor.**

A Testület állásfoglalása ellen jogorvoslatnak helye nincs.

Indokolás

I.

1) A panaszos a 2013. július 26-án elektronikus úton benyújtott panaszbeadványában előadta, hogy 2013. július 25-én R. városban, a K. út X. szám alatt egy tervezett kilakoltatás helyszínén civil érdekvédőként több társával tartózkodott, mivel tudomásukra jutott, hogy azt jogellenesen kívánják végrehajtás alá vonni. Ezt hivatalos iratokkal kívánták igazolni a jelenlévő végrehajtó és rendőrök előtt. Azonban ezen személyek elzárkóztak a végrehajtás jogszerűtlenségét igazoló iratok megtekintésétől, átvételétől és értékeléséről, mi több, a végrehajtó többszöri kérésre is megtagadta annak a végzésnek a bemutatását, amiben a bíróság elrendelte a végrehajtást. Ezt a magatartását figyelembe véve még inkább megalapozottnak tűnt a végrehajtás jogszerűtlensége a résztvevők számára.

¹ Az Rtv. 93/A. § (8) bekezdése értelmében a panaszos személyes adatait töröltük.

A végrehajtó ezek után rendőri erősítést kért, holott a testi épségét veszély nem fenyegette. A helyszínen megjelenő rendőrök minősíthetetlen stílusban intézkedtek a panaszos szerint vele és társaival szemben, minden előzetes felszólítás nélkül testi kényszert alkalmaztak, a kezeit hátrabilincseltek és előállították őket a T.-i Rendőrkapitányságra.

A panaszos sérelmezi, hogy az intézkedő rendőr nem mutatkozott be, nem közölte az azonosító számát. Felszólítás nélkül alkalmaztak vele szemben testi kényszert, a helyszínen tartózkodó feleségével pedig nem közölték, hogy melyik kapitányságra állítják elő a panaszost. A rendőrkapitányságon közel két és fél órán keresztül megbilincselve tartották miután bilincsből, rendkívül megalázó módon, forgalmas közterületen vezették végig, több tucat ember szeme láttára.

A rendőri intézkedést rögzítő készüléket elkobozták, majd a rendőri intézkedést rögzítő felvételek a készülék visszaadása után már nem voltak megtalálhatóak a gépen, azok le lettek törölve. A panaszost az intézkedés alatt nem hallgatták ki, nem vettek fel jegyzőkönyvet, így azt sem tudja, hogy mi a vád ellene.

2) A panaszos 2013. augusztus 15-én a Testület felhívására aláírásával is megerősítette a beadványát és kérte a Testület vizsgálatát. Előadta továbbá, hogy más hatóságnál nem kérte az érintett rendőri intézkedés vizsgálatát.

Egyúttal csatolta az előállításról a T.-i Rendőrkapitányság által kiállított igazolást, ami szerint a panaszos előállítása 2013. július 25-én 8 óra 40 perctől 12 óra 19 percig tartott a Rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. törvény (a továbbiakban: Rtv.) 33. § (2) bekezdés f) pontja alapján. Ekkor sérülés- és panaszmentesen szabadon bocsátották, a panaszos az Rtv. 18. § szerinti értesítési jogával nem kívánt élni. A panaszos az igazolás aláírását megtagadta.

3) A K. V. a Testület felhívására 2014. szeptember 3-án megküldte a korábbi beadványában hivatkozott videofelvételek internetes elérhetőségét. A felvételeket az egyik videomegosztó portalon a privát – csak külön engedéllyel rendelkezők által megtekintethető – csatornájára töltötte fel a Testületnek hozzáférést biztosítva. A felvételeket a Testület a II. fejezet 2) pont alatt ismerteti.

II.

A Testület a tényállás tisztázása érdekében megkereséssel fordult a rendőrséghez. A rendelkezésre bocsátott dokumentumokból az alábbiak állapíthatók meg.

1) A Megyei Rendőrkapitányság Ellenőrzési Szolgálat a Testület kérdéseire válaszolva – egy aláírás és keltezés nélküli – válasziratot juttatott el a Testülethez. Ennek tanúsága szerint a 2013. június 25-én érkezett a T.-i Rendőrkapitányságra az önálló bírósági végrehajtó megkeresése, miszerint a T.-i Járásbíróság által kiállított végrehajtói okirat alapján K. T.-né adós elleni végrehajtási ügyben az eljárás lefolytatásához (ingatlan kiürítése) a szükséges rendőri segítség biztosítását kérte. Az eljárás helye: 8253 Révfülöp Káli u. 28. szám. Az eljárás időpontját 2013. 07. 25-én 08.00 órában határozta meg.

2013. július 25-én 7 óra 20 perckor egy r. tzls. a B.-i Rendőrőrsön eligazította a r. ftórm. körzeti megbízottat és a r. tórm. körzeti megbízottat.

Az eligazítást követően a körzeti megbízottak 8 órakor érkeztek a helyszínre, ahol a bírósági végrehajtó fogadta őket. Az ingatlan udvarán egy érdekvédő csoport, azt hangoztatta, hogy megakadályozzák a kilakoltatást, veszélyt jelentettek az eljárás lefolytatására, ezért a két rendőr a helyszínre további rendőri erőt kért a T.-i Rendőrkapitányság ügyeletén keresztül. Az erősítés megérkezéséig a csoport tagjai odamentek a körzeti megbízottakhoz és közölték velük, hogy felírják a jelvéyszámait és a neveiket, amit meg is tettek.

A végrehajtást a megerősítő erők kiérkezéséig nem kezdték meg. Megerősítő erőként a helyszínre 8 óra 30 perc körül érkezett egy r. tzls., és három r. őrm. Utóbbiak közül két fő a Készenléti Rendőrség (továbbiakban: KR) állományában teljesít szolgálatot.

A megerősítő erők megérkezésével a végrehajtó meg kívánta kezdeni a végrehajtást az épület földszinti bejáratánál, de a panaszos (az érdekvédelmi csoport tagja) beállt az ajtó elé, ezzel akadályozta a bírósági végrehajtást. A rendőrök többször felszólították a panaszost arra, hogy a bírósági végrehajtó eljárását ne akadályozza, mert ezzel szabálysértést követ el a szabálysértésekről, a szabálysértési eljárásról és a szabálysértési nyilvántartási rendszerről szóló 2012 évi II. törvény (továbbiakban: Szabs. tv.) 216§. (1) bekezdése alapján (jogszerű intézkedéssel szembeni engedetlenség).

A szabálysértés továbbfolytatása miatt a panaszost a r. tzls. felszólította, hogy hagyja el a helyszínt, majd mivel a felszólításnak nem tett eleget, megkezdte a panaszos bilincselését, aki a rendőri intézkedésnek ellenállt, ezért annak végrehajtásában a r. tőrm. és az egyik r. őrm. segédkezett az intézkedés eredményes befejezése érdekében.

A bilincselést követően a panaszost a megerősítésként a helyszínre érkező KR beosztottjai elvezették a Ford Focus típusú szolgálati gépkocsijukhoz és oda gépkocsiba beültették.

A K. V.-t, a szervezet másik tagját, aki hol a bejárat ajtóba, hol az udvaron állt, a r. főrm. igazolására szólította fel. Vele szemben tehát a r. főrm. kezdte meg az intézkedést, ezt követően hívta oda segítségül a r. tzls-t és a r. tőrm-t.

K. V. azt mondta, hogy nem hajlandó átadni semmilyen iratot, valamint az adatait sem diktálja be, mert véleménye szerint a bírósági végrehajtó eljárásának nincsen jogalapja. A bilincselést követően sem volt hajlandó bediktálni az adatait, ezért is került sor az előállítására.

A Testület azon kérdésére, hogy a helyszínre érkezett rendőrök mikor és hogyan tettek eleget az Rtv. 20. § -ában foglalt azon kötelezettségüknek, amely az intézkedés tényének és céljának a közlését írja elő, a rendőrség azt a válaszolta, hogy az erősítés megérkezésig a csoport tagjai odamentek a körzeti megbízottakhoz és közölték velük, hogy felírják a jelvéyszámait és a neveiket. Az adatok rögzítését végre is hajtották a csoport tagjai.

A rendőri intézkedésben a fentebb felsorolt hat fő vett részt. Az intézkedő rendőrök közül 3 fő köznapi egyenruhában teljesített szolgálatot (fehér ing, pantalló). A KR beosztottjai és a harmadik r. őrm. gyakorló öltözetet viseltek.

A bírósági végrehajtó elmondása szerint az intézkedő rendőrök felszólították az intézkedés megkezdése előtt a panaszost és társait, majd az ő eljárásának az akadályoztatása miatt

intézkedtek vele szemben. Elmondása szerint nehéz volt megállapítani, hogy pontosan ki mit mondott, mert egyfolytában kiabáltak a csoport tagjai és provokálták őt és az ott lévő rendőröket. Elmondása alapján a felszólításban az is benne volt, hogy a végrehajtó munkáját ne akadályozzák, majd ezt követően odaléptek a jelenlévőkhöz és megbilincseltek őket.

A válaszirat rögzíti, hogy a kivizsgálási anyagok alapján megállapítható, a társaság tagjai fel lettek szólítva, hogy a kilakoltatást ne akadályozzák, azonban ennek nem tettek eleget. Ennek tényét a kivizsgálás során a végrehajtó is megerősítette. Amikor a végrehajtó közölte, hogy kezdi a kilakoltatást és elindult az ajtó felé, a panaszos az ajtó elé állt. Ez a cselekmény látható az internetes videó megosztó portálon megjelent egyik felvételen is. Ugyanezen a felvételen látszik az is, hogy a megerősítésre küldött állományból a tzls. megindult felé, és intézkedését a „törvény nevében” szavak előrebocsátásával, a Szolgálati Szabályzat 40. § (1) bekezdése szerinti testi kényszer alkalmazásával kezdte meg, a panaszost az ajtó elöl elvezette, majd társai segítségével az Rtv. 48. § c) pontja alapján, szökésének megakadályozása érdekében vele szemben álló testhelyzetben kényszerítő eszközként bilincset alkalmaztak.

Az irat tanúsága szerint a felvételen jól hallható, hogy a r. tzls. közölte az intézkedés alá vonttal az intézkedés jogalapját (rendőri intézkedés akadályozása), és azt, hogy előállítják a T.-i Rendőrkapitányságra. A felvételen hallatszik, hogy a panaszos sérelmezte az előzetes felszólítás hiányát. Ezzel kapcsolatosan megállapítható, hogy a felvételen felszólítás a fentieket megelőzően valóban nem hallható, azonban azon csupán az események egy időszaka került rögzítésre. Hallható ugyanakkor, hogy a tzls. erre reagálva közli az eljárás alá vonttal, hogy korábban 3 alkalommal is történt felszólítás. Fentieket összevetve az eset összes körülményeinek figyelembe vételével az valószínűsíthető, hogy az előzetes felszólítás(ok) ténylegesen megtörtént(ek). A felszólítás nem kihangosítóval történt. A felszólítást hallhatta az ott lévő társaság, hiszen az az internetes videomegosztó portálon elérhető felvételen is hallható.

A végrehajtási eljárás során a helyszínen tartózkodó rendőrök az Rtv. 33. § (2) bekezdés f) pontja alapján kezdték meg az intézkedést, először a panaszossal, majd K. V.-vel szemben szabálysértés továbbfolytatása miatt. Az eljárást szintén akadályozó K. V.-t igazolásra szólították fel, aki azt mondta, hogy iratai az asztalon vannak. Mivel ezt megelőzően egy rendőr az asztal közelében állt, és azon nem volt semmilyen irat, többször felszólította iratai átadására, majd a falhoz állították és megbilincseltek. Visszakísérték az asztalhoz, az iratai azonban nem voltak ott, azokat a későbbiekben a panaszos felesége vitte oda hozzájuk. Az előállítások foganatosítására konkrét utasítás nem történt, a rendőrt a helyszínen észlelt szabálysértés elkövetése miatt intézkedési kötelezettség terhelte, hiszen a végrehajtó munkáját akadályozta mindkét személy. Az eljárás irataiból az is megállapítható, hogy K. V. nadrág zsebében egy töltött állapotú gázriasztó pisztolyt találtak, aminek viselésére ott engedélyt nem tudott bemutatni

A rendőrök összesen két személyt vontak intézkedés alá. Velük szemben előállítást, bilincselést és az annak végrehajtásához szükséges testi kényszert alkalmaztak. Az intézkedés során két személy és a rendőrök között a rendelkezésre álló információk alapján beszélgetés nem zajlott.

Mindkét személy előállítása során a testi kényszert követően az Rtv. 48. c) pontja alapján, szökésük megakadályozása érdekében bilincs alkalmazására került sor, az előállítás

időtartamával megegyező időben. A videofelvételen látszó jogszerű rendőri intézkedéssel szembeni engedetlenség miatt alkalmazták a testi kényszer és bilincshasználatot az ellenszegülés megtörése tette indokolttá.

A bilincselés az Rtv. 48. § b) és d) pontja alapján 2013. július 25-én 8 óra 40 perctől 12 óra 15 percig tartott. Előállító helységben nem helyezték el. Mindkettejük előállítására 2013. július 25-én 8 óra 40 perckor kezdődött, amely a panaszos esetében 2013. július 25-én 12 óra 15 percig, K. V. esetében 2013. július 25-én 12 óra 10 percig tartott. Ezen a ponton az irat azt tartalmazza, hogy a testi kényszert követően mindkettőjükkel szemben az Rtv. 48. § c) pontja alapján, szökésük megakadályozása érdekében bilincs alkalmazására került sor, az előállítás időtartamával megegyező időben.

Az előállítás alatt eljárási cselekményeket nem fogatosítottak az előállított személyekkel szemben

Az igazolás kiállításakor az előállítottak nyilatkoztatása megtörtént, amely szerint panasszal éd az értesítési lehetőséggel nem éltek. A kitöltést követően közölték, hogy a nyomtatványt nem írják alá.

A panaszosok beszállítására használt gépkocsik kb. 50 méterre voltak egymástól. Az intézkedő rendőrök nem tettek arról jelentést hány fő tartózkodott az utcán.

A rendőrhatalóság kezdeményezte az előállítottak orvosi vizsgálatát a bilincselés miatt. A személyes szabadságot korlátozó intézkedésekről készített jelentésekben foglaltak alapján az előállítás során mindkét személyt orvos megvizsgálta, a tett megállapítások alapján a bilincselés a panaszos esetében sérülést nem, K. V. esetében pedig bőrpírt, valamint nyomásérzékenységet okozott.

Az intézkedő rendőrök a panaszos ellen a Szabs. tv. 216. § (1) bekezdésébe ütköző és aszerint minősülő jogszerű intézkedéssel szembeni engedetlenség szabálysértés elkövetése miatt feljelentést tettek.

Arra a kérdésre, hogy megfelel-e a valóságnak az a panaszosi előadás, hogy a rendőri intézkedést rögzítő készülékekről a rendőrségi letételezés ideje alatt valaki törölte a felvételeket, a rendőrség az alábbiakat válaszolta. A panaszos telefonját a rendőrök a jelentésében foglaltak szerint szintén nem vették el tőle, azt kikapcsolt állapotban saját maga tette el a farszabába. K. V.-tól szintén nem vették el a telefonjait. Az iratokban foglaltak alapján azok a zsebében voltak. Az előállított személyekkel a rendőrök kivetették a későbbiekben, a kapitányságon a náluk lévő telefonokat egy asztalra, azonban azokat onnan sem vitte el senki. Az internetes videomegosztó portálon megjelent felvételen egyébként az is látszik, hogy több telefont átadtak az intézkedés közben egy hölgynek, aki feltételezhetően B. I. helyszínen tartózkodó felesége volt.

Arra a kérdésre, hogy megfelel-e a valóságnak az a panaszosi előadás, hogy a panaszos feleségével nem közölték, hogy melyik kapitányságra állítják elő a panaszost, a rendőrség azt válaszolta, hogy a panaszos előállításáról készült jelentésben szerepel, hogy az Rtv. 18. § (1) bekezdés alapján hozzátartozója, illetőleg képviselője kiértesítését nem kérte.

A rendőrség a Testület megkeresésére egyéb iratot nem bocsátott rendelkezésre.

2) a) A videomegosztó portálon található meg az intézkedésről készült 20 perces hangfelvétel. Ezen az adósok, a jogvédő csoport tagjainak és a végrehajtónak a párbeszéde hallható. Az egyik rendőr rászól az egyik videofelvételt készítő jelenlévő nőre, hogy „ha rajta leszek a kamerafelvételén, az bűncselekmény és eljárunk Önnel szemben, töröljék a felvételt most”. A felvételt készítő és a rendőr között vita alakul ki arról, hogy joga van-e felvételt készíteni a résztvevőknek. A panaszos arra hivatkozik, hogy ki fogják takarni a rendőrök arcát, ha felkerül valahova a felvétel. Egy másik résztvevő megkísérelti elmagyarázni a cselekményük indokait, miszerint szerintük nincs jogalapja a végrehajtásoknak, és hogy ők csak azért dolgoznak, hogy legyen jogalapja a cselekményeknek. Ezt követően elmondja, hogy halasztó hatályú igényper van folyamatban, tehát a végrehajtás jogellenes, mivel még nincs bírói döntés. Amennyiben a döntés nem helyt adó, akkor természetesen már az otthonvédő csoport sem fogja akadályozni a végrehajtást, hiszen az jogellenes lenne. A felvételen hallható, hogy valakivel (véltetően az otthonvédők vezetőjével) telefonon kommunikálnak – a készülék ki van hangosítva – a csoport tagjai, aki elmondja nekik, hogy nem álljanak ellen fizikailag, csak mondják el a rendőrnek, hogy birtokon belül igénnyel lépnek fel, és bírói állásfoglalás is van arról, hogy az igénylő jogszerűtlenül került be a tulajdonosok közé az ingatlanhatóságnál. A beszélgetéssel párhuzamosan hallható, hogy egy rendőr közli a tulajdonossal (?), hogy menjen be, amire a telefonáló panaszos közli, hogy majd ha mutat papírt, akkor bemehet. Vita alakul ki a panaszos és a végrehajtó között arról, hogy van-e bírósági határozat, amit a végrehajtó nem hajlandó megmutatni. A rendőr közbeszól, hogy nem kell bemutatni, amire a panaszos azt feleli, hogy ha nincs határozat, akkor ő nem támogathatja az intézkedését. Ezt követően a panaszos elmondja a telefonba, hogy a rendőrség nem akarja megnézni a határozatot, hanem biztosítani akarja a végrehajtó bejutását az ingatlanba. A telefonon az otthonvédők vezetője közli, hogy azonnali hatállyal eljárást fognak kezdeményezni a rendőrök és a végrehajtó ellen is az ügyészségen. Azt is elmondja, hogy 3 peres eljárás is folyamatban van. A panaszos felszólítja a végrehajtót, hogy a perek bejezéséig függessze fel a végrehajtást, amire a végrehajtó közli, hogy ő nem függesztheti fel, hanem a pert befogadó bíróságnak kell a végrehajtás felfüggesztéséről döntenie. Erre a panaszos kiabálni kezd, hogy ne beszéljen mellé, megkapta-e a papírokat vagy nem, amire a végrehajtó közli, hogy neki nem kell a panaszossal beszélnie, mivel ő nem igazolta az eljárási jogosultságát az ügyben. A hölgynek pedig már többször is elmondta, hogy a bíróságtól kell kérnie a felfüggesztését. Ezután vita alakul ki a panaszos eljárási jogosultságáról, amiben a panaszos arra hivatkozik, hogy őt az adós bízta meg. Ezután az adós, a panaszos és a végrehajtó arról vitatkozik, hogy az ingatlan kinek a tulajdona, mivel az adós szerint az részben a testvééré, és jogellenesen vezették át a földhivatalban az adós nevére, ezért folyik az igényper. Ezt követően a végrehajtó ismét elmondja, hogy az igénypert befogadó bíróságnak kellett volna felfüggeszteni a pert, ha ezt nem tette meg, akkor neki foganatosítania kell a végrehajtást, és ő nem kapott arról semmit, hogy kimondta volna bíróság azt, hogy jogszerűtlen volt a bejegyzés. Az adós ezt követően azt kéri, hogy hívják fel a bíróságot, amit a végrehajtó megtagad. Ezután vita alakul ki arról, hogy a végrehajtó miért nem nézi meg a neki átadott iratokat. Ekkor megjegyzi a telefonáló, hogy mind a két fél rögzíti az eseményeket, a felvételhez tartozó képanyagon (fényképek láncolata) látszik is egy személy, aki névkitűzővel kamerázza az eseményeket. A vita közben a végrehajtó elmondja, hogy az, hogy megindították a pert, nem jelenti automatikusan, hogy a bíróság fel is függeszti a végrehajtást, ő pedig nem teheti meg. A panaszos közli, hogy határozat sincs, amire közli a végrehajtó, hogy van, de a panaszosnak nem mutatja meg, csak az adósnak, ő pedig már kapott belőle. Az otthonvédők állítják, hogy az adósnak nincs saját példánya. A végrehajtó közli, hogy csak az adósnak mutatja meg, és csak a lakásban. Ekkor a panaszos indulatosan kiabálni kezd, hogy ne szórakozzon velük a végrehajtó, őket az adós

bízta meg. Végül elkezdnek a felek meghatalmazást írni, de közben a végrehajtó elindul kifelé. A panaszos az otthonvédők vezetőjével beszél, közben a háttérben hallatszik, hogy a rendőrök igazoltatják a jelenlévőket. A felvétel azzal zárul, hogy panaszos bediktálja a készülő meghatalmazáshoz az adatait.

b) A videomegosztó portálon elérhető második felvételen az események onnan folytatódnak, hogy a panaszos felemeli a hangját, mivel a végrehajtó nem hajlandó bemutatni az iratokat. Ekkor a végrehajtó megindul az épület felé, a panaszos elé áll, és azt mondja neki, hogy „szó nem lehet róla”. Ekkor az egyik rendőr megragadja a kezét, majd egy gyakorló ruhás rendőr is oda lép hozzá, és elkezdik hátrahúzni a kezét, közben az első azt mondja, hogy a „Törvény nevében uram”, és megbilincselik a panaszost. Három rendőr hátrabilincseli a kezét, majd az előbbi rendőr miután a panaszos felemlegeti a háromszori felszólítás hiányát, közli, hogy a „Törvény nevében elő lesz állítva a T.-i Rendőrkapitányságra a rendőri intézkedés akadályoztatásáért.” A panaszos ismét visszakérdez, hogy hol a háromszori felszólítás, amire a rendőr közli, hogy már korábban elhangzott. A két rendőr átkarolja a panaszos jobb és bal karját, és a panaszost menetiránnyal szemben állva hátralépésben elvezetik az udvarra. Közben a panaszostól egy nő elveszi a mobiltelefonját, majd a rendőrök átvizsgálják a ruházatát, a gépkocsi kulcsát odaadják az előbbi nőnek. A panaszos az átvizsgálás közben a felvételt készítő személlyel beszél és kéri, hogy a mobiltelefonnal kapcsolatban intézkedjen, mert ez nem az övé. Ekkor az egyik rendőr – aki korábban arra utasította a két másikat, hogy tegyék be a kocsiba a panaszost, egyikük maradjon vele, és a többiek menjenek vissza, – értetlenkedve megkérdezi K. V.-t, hogy „mit képzelsz maga”, amire a K. V. közli, hogy panaszos telefonját kéri, amire a rendőr így válaszol: „ki maga, adja ide a személyi igazolványát”. K. V. közli, hogy az udvaron lévő asztalon van, amire a rendőr megismétli, hogy adja oda most a személyi igazolványát. Erre K. V. elismétli, hogy ott van az asztalon, amire a rendőr két társát hívja magához, majd megismétli, hogy „adj oda a személyi igazolványát most” és hátranyúl a hang alapján a bilincseért, K. V. ismét megismétli, hogy „az asztalon van uram”, amire azt feleli a rendőr, hogy oké, és a falnak fordítja a K. V.-t.

c) A megjelölt videomegosztó portálon található felvétel egyrészt a végrehajtó és a panaszos közötti – eljárási jogosultságra vonatkozó – párbeszédet tartalmazza, másrészt a panaszossal és a K. V.-vel szembeni intézkedésnek a b) pont alatt ismertetett eseményeit.

3) A K. V. által megküldött felvételeken az alábbiak láthatóak:

a) Az egyik videomegosztó portálon elérhető 34 perces felvétel kitakarás nélkül rögzíti az eseményeket. A felvétel 4 percében érkezik meg az ingatlanhoz a végrehajtó, a végrehajtást kérő képviselője és 2 rendőr (fehér ingben, pantallóban), továbbá még három férfi (kettő közülük kamerával rögzíti az eseményeket). Az ingatlanban ekkor az adóson kívül még kb. 6-7 személy tartózkodik. A panaszos már ekkor telefonon beszél az otthonvédő csoport vezetőjével és neki tudósítja az eseményeket. A rendőrök bemennek az ingatlanra, ott nem azonosítják magukat, egyetlen szó nélkül sétálnak az udvaron. A végrehajtó leül az előszobában egy asztalhoz és elkezd kitölteni a jegyzőkönyvet, közben a panaszos telefonál. A panaszos ezután megkérdezi a végrehajtót, hogy van-e nála bármilyen irat a végrehajtásról, mire a végrehajtó rászól, hogy a panaszos álljon félre, majd közli, hogy az adós már megkapta az iratokat. Az adós közli, hogy nem kapott semmit, ezután a panaszos, az adós és a végrehajtó között vita támad. Amikor a panaszos közli, hogy törvénysértés történik, a végrehajtó a rendőrségért kiabál. A panaszos át akar neki adni egy bírósági iratot, de a végrehajtó nem hajlandó erre. A panaszos közli vele, hogy itt nem lesz foglalás, mire a

végrehajtó közli, hogy az nem is, csak kiürítés. Ezután a panaszos ki akar menni a rendőrökért, hogy intézkedjenek a végrehajtóval szemben. A panaszos kimegy és odaszól az egyik rendőrnek, hogy nekik az lenne a dolguk, hogy eltávolítsák innen a végrehajtót, ha ezt nem teszik meg, akkor bűnrészesek. A végrehajtó kijön az épületből, majd egy férfi lezárja az ajtót, hogy addig nem engedik be, amíg meg nem mutatja az iratot. Eközben a rendőr szó nélkül áll a csoport mellett. A végrehajtó megkérdi, hogy a panaszos kicsoda és mi joga van intézkedni. A panaszos elmondja, hogy a csoport tagja és az adós kérte meg őket, hogy intézkedjenek. Ezután a rendőr mond valamit a végrehajtónak, aki ezek után elhagyja a kert felvételen látható részét. A panaszos emelt hangon kiabál a jogtalan végrehajtásokról. Ekkor az előbbi rendőr mellé még egy áll. Egy otthonvédő elkezd kamerázni az eseményeket, akire rászól az utóbb érkezett rendőr, hogy ha rajta lesz a felvételeken, az bűncselekmény és el fog a felvételt készítőjével szemben járni. A felvételt készítő és a rendőr között vita alakul ki arról, hogy joga van-e felvételt készíteni a résztvevőknek. A panaszos arra hivatkozik, hogy ki fogják takarni a rendőrök arcát, ha felkerül valahova a felvétel. Egy másik résztvevő a cselekményük indokairól beszél, amire odaszól a rendőr, hogy neki ezt utasításba adták, ezért vannak itt. A felvétel készítője ezek után közli, hogy szeretné elkérni a jelvényt, amit ezek után lekameráz, az egyik rendőr meg is emeli a jelvényét a kamera felé, hogy jobban kivehető legyen a számsor. Ekkor a panaszos jelenik meg, telefontal a kezében és elkezd magyarázni a rendőrnek, hogy halasztó hatályú igényper van folyamatban. (Közben az egyik rendőr telefonál.) A rendőr rászól, hogy ne neki mondja, hanem másnak (valakire rámutat, de nem látszik a személy a felvételen). Ezt követően a felvételen a 2/a) pont alatt ismertetett hangfelvételen rögzített események zajlanak. A panaszos nem akarja beengedni a végrehajtót, aki szól a rendőröknek, akik viszont nem intézkednek; A panaszos a határozatot kéri, és hogy mutassa be a végrehajtó a rendőröknek, amire a rendőr közli, hogy nekik nem kell megmutatni. Folytatódik a telefonbeszélgetés és a vita, közben az előbbi rendőr is telefonál. A panaszos eljárási jogosultságáról vitatkoznak, közben a végrehajtó a rendőrrel beszél arról, hogy intézkedjenek, majd leül a kert asztalhoz. Közben a 2/a) pont alatt ismertetett telefonbeszélgetés hallható, majd a végrehajtóval ismét a panaszos eljárási jogosultságáról és a végrehajtó eljárási jogosultságairól vitatkoznak. A végrehajtó ezek után kimegy az előkertbe, ahol a korábbi két rendőr tartózkodik, a két rendőr utasításra vár. A r. ftórm. igazolásra szólítja fel az egyik jelenlévőt, aki megkérdi, hogy miről van szó, mire közli a rendőr, hogy „igazoltság”. A férfi megkérdi, hogy tudja-e a rendőr, hogy mi zajlik itt, hogy miért van itt, amire a rendőr azt feleli, hogy „hogy ne tudnám, kérek Öntől egy személyi igazolványt”. A férfi átadja az iratait.

b) A közösségi portál másik felvételén az látható, hogy a panaszos és az adós meghatalmazást ír az asztalon, amelynek a tartalmát a végrehajtó instrukciói alapján állítják össze. Ezt követően K. V. is letanúzza az iratot, az asztalon lévő személyi igazolványáról írja le az adatokat. Közben további négy rendőr érkezik a helyszínre, akik a végrehajtó mellett állnak, aki a panaszossal vitatkozik. Majd pedig a panaszos és K. V. előállításra látható. A felvétel azonos a 2/b) pont alatt ismertetett felvétellel annyi eltéréssel, hogy ezen nincs a személyek arca kitakarva.

III.

A Testület először azt vizsgálta, hogy a panasz valamennyi részét az arra jogosult személy terjesztette-e elő.

a) A panaszos többek között azt sérelmezte, hogy a feleségének nem mondták meg a rendőrök, hogy hova szállítják a férjét.

A hatásköri rendelkezéseket az Rtv. 92. §-a tartalmazza. Eszerint: „(1) Akinek a IV-V. Fejezetben - a 46/A-46/C. § kivételével -, valamint a VI. Fejezetben meghatározott kötelezettség megsértése, a rendőri intézkedés, annak elmulasztása, a kényszerítő eszköz alkalmazása (e fejezet alkalmazásában a továbbiakban együtt: intézkedés) alapvető jogát sértette, választása szerint

a) panasszal fordulhat az intézkedést foganatosító rendőri szervhez vagy

b) kérheti, hogy - amennyiben a panasz elintézése nem tartozik más eljárás hatálya alá - panaszát a Testület által lefolytatott vizsgálatot követően, az érintett rendőri szerv kilététől függően

ba) az országos rendőrfőkapitány,

bb) a belső bűnmegelőzési és bűnfelderítési feladatokat ellátó szerv főigazgatója vagy

bc) a terrorizmust elhárító szerv főigazgatója bírálja el.

(2) Akinek az intézkedés jogát vagy jogos érdekét érintette, panasszal fordulhat az intézkedést foganatosító rendőri szervhez.

(3) Az (1) és (2) bekezdésben meghatározott esetekben a cselekvőképtelen személy helyett törvényes képviselője jár el, korlátozottan cselekvőképes kiskorú vagy cselekvőképességében bármely ügycsoportban korlátozott nagykorú személy helyett törvényes képviselője vagy meghatalmazottja is eljárhat. A panasz meghatalmazott vagy jogi képviselő útján is előterjeszhető. Jogi képviselőként jogvédelemmel foglalkozó egyesület vagy alapítvány, nemzetiségi önkormányzat, jogi oktatást végző egyetem állam- és jogtudományi doktori fokozattal rendelkező egyetemi oktatója is eljárhat.”

A fenti jogszabályi hivatkozásból kitűnik, hogy a tájékoztatás elmaradása miatt a panaszos felesége lett volna jogosult panaszt előterjeszteni, ezért a panasznak ezt a részét a Testület jogszabályi felhatalmazás hiányában nem vizsgálhatta.

Megjegyzi ugyanakkor a Testület, hogy a rendelkezésére álló videofelvételekből megállapítható, hogy a panaszos felesége az előállítás során a panaszos közvetlen közelében tartózkodott, így jól hallhatta a rendőr azon kijelentését, hogy a panaszost a T.-i Rendőrkapitányságra állítják elő.

b) A panaszos sérelmezte továbbá, hogy az előállítottak készülékéről letörölték az intézkedésről készült felvételeket.

A videofelvételek tanúsága szerint a panaszos az események alatt szinte végig telefonált, és a felvételeket más résztvevők – köztük a szintén előállított K. V. – készítették. A panaszos ráadásul a telefonját átadta az előállításakor a feleségének, így az a készülék, amiről a panaszos a beadványában beszámol, csak K. V. készüléke lehet, így az ezzel kapcsolatos panasz előterjesztésére – a fentiekben kifejtettek szerint – K. V. jogosult.

IV.

A vizsgálat során a Testület megállapította, hogy a rendőri intézkedések érintették a panaszosnak Magyarország Alaptörvénye (a továbbiakban: Alaptörvény) II. cikkében rögzített emberi méltósághoz való jogát és az abból levezethető testi épséghez való jogát,

IV. cikkében biztosított személyes szabadsághoz való jogát, valamint XXIV. cikk (1) bekezdésében biztosított tisztességes eljáráshoz fűződő jogát – az alábbiak szerint.

1) A panaszos beadványában a rendőri intézkedés jogszerűségét egészében vitatta. A panaszos azért érezte feladatának, hogy tiltakozzon a kilakoltatás ellen, mert a végrehajtónak nem volt „jogerős végzése a kilakoltatásról”, és erre tekintettel a rendőrségek nem volt joga eleget tenni a végrehajtó utasításainak.

A panaszos sérelme kapcsán a Testület utal rá, hogy az Rtv. 92. § (1) bekezdése alapján a Testület hatáskörébe kizárólag azon rendőri intézkedések és mulasztások tartoznak, melyek az Rtv. IV., V. és VI. fejezetének alkalmazásával összefüggésben merülnek fel. Ennek megfelelően a Testületnek

– a rendőri feladatok és utasítások teljesítésének kötelezettsége, azok megsértése vagy annak elmulasztása (különösen: intézkedési kötelezettség, arányosság, azonosíthatóság, segítségnyújtási kötelezettség stb.),

– a rendőri intézkedés vagy annak elmulasztása, illetőleg törvényessége (különösen: igazoltatás, ruházat- csomag- jármű-átvizsgálás, elfogás, előállítás, idegenrendészeti intézkedés, intézkedés magánlakásban, közlekedésrendészeti intézkedés stb.),

– a kényszerítő eszköz alkalmazása és törvényessége (különösen: testi kényszer, bilincs, vegyi eszköz, sokkoló, rendőrbot, útzár, lőfegyverhasználat, csapaterő alkalmazása, tömegoszlatás stb.),

esetén van lehetősége eljárni és az adott intézkedést vagy cselekményt vizsgálni, abból a szempontból, hogy történt-e alapjogi sérelem.

Ezen rendelkezések értelmében tehát a Testület nem jogosult értékelni a végrehajtási eljárás és a végrehajtó magatartásának jogszerűségét - vizsgálatát kizárólag a végrehajtási eljárásban közreműködő rendőrökre, és az általuk foganatosított intézkedésekre nézve folytathatja le.

A rendőrség bírósági végrehajtási eljárásban való közreműködéséről az Rtv. 39. §-a rendelkezik. A jogszabályhely értelmében a rendőr magánlakásba bebocsátás vagy hatósági határozat nélkül nem léphet be, illetve nem hatolhat be, kivéve – egyéb esetek mellett – végrehajtási eljárás lefolytatása céljából, ha az abban való közreműködés – jogszabály alapján – a rendőrség számára kötelező. A végrehajtási eljárásban a rendőr kirendelésének törvényességéért a végrehajtást elrendelő szerv vezetője a felelős. A birtokos távollétében történt behatolást követően – a végrehajtási eljárásban való közreműködés kivételével – a rendőrség köteles a birtokost tájékoztatni, és a vagyonvédelem érdekében szükséges intézkedést megtenni.

A Szolgálati Szabályzat 37. §-a az Rtv. rendelkezéseit az alábbiak szerint egészíti ki. Az általános rendőrségi feladatok ellátására létrehozott szerv az állami és a helyi önkormányzati szervek által foganatosított végrehajtási eljárásban részt vevő személyek biztonságá megóvásához segítséget nyújt, valamint a végrehajtási eljárásban alkalmazható helyszíni kényszercselekményeknek való ellenszegülést megszünteti, továbbá – ha a végrehajtási kényszercselekményre feljogosított az általános rendőrségi feladatok ellátására létrehozott szerv közreműködését kéri – végrehajtja a bíróság intézkedésében meghatározott adós személye elleni kényszercselekményt. A rendőrt az erre irányuló kérelem alapján az illetékes rendőrkapitányság vezetője rendeli ki, sürgős esetben a végrehajtási cselekményt foganatosító

szóbeli kérésére is. A rendőr a végrehajtás helyszínén a közreműködést kérő intézkedése alapján működik közre.

Sürgős kirendelés esetén a rendőrkapitányság vezetője legalább kétfős járőrt vezényel ki, amelynek vezetőjét a parancsnoki állományból jelöli ki. A rendőr végrehajtási cselekményeket nem végezhet, a végrehajtót kizárólagosan megillető kényszercselekményt nem foganatosíthat, rakodási, szállítási munkában nem vehet részt. A rendőr az Rtv.-ben megállapított kényszerítő eszközök megfelelő alkalmazása mellett gondoskodik arról, hogy az illetéktelen személyeket távol tartsa a végrehajtás helyszínétől. A rendőr szolgálati elöljárója köteles gondoskodni erősítésről, ha a feladat teljesítése nehézségekbe ütközik.

A Vht. alapvető rendelkezései között, az 5. §-ban az alábbiakat rögzíti. A bírósági végrehajtás során állami kényszerrel is el kell érni, hogy a pénzfizetésre, illetőleg az egyéb magatartásra kötelezett teljesítse a kötelezettségét. Az állami kényszer – a törvény keretei között – elsősorban az adós vagyoni jogait korlátozhatja, kivételesen az adós személyiségi jogait is érintheti. Az adós személye elleni kényszercselekményt – a bíróság, illetőleg a bírósági végrehajtó (a továbbiakban: végrehajtó) intézkedése alapján – a rendőrség végzi el. A rendőrség jogosult és köteles mindazokat a kényszerítő intézkedéseket megtenni és kényszerítő eszközöket alkalmazni, amelyek a rendőrségről szóló jogszabályok szerint megtehetőek, illetőleg alkalmazhatóak, és az adott esetben a végrehajtás eredményes befejezéséhez szükségesek.” A 45. § értelmében továbbá: „Ellenszegülés esetén a végrehajtó közvetlenül a legközelebbi helyi rendőri szervhez fordul, amely köteles a végrehajtási eljárásban haladéktalanul közreműködni az ellenszegülés megszüntetése végett. A végrehajtó a rendőrség közreműködését feltünteti a végrehajtási cselekményről készült jegyzőkönyvben.”

A rendőrség átiratában a Testületet arról tájékoztatta, hogy az intézkedés napján érkezett a kapitánysághoz a önálló bírósági végrehajtó megkeresése, miszerint a T.-i Járásbíróság által kiállított végrehajtói okirat alapján K. T.-né adós elleni végrehajtási ügyben az eljárás lefolytatásához az ingatlan kiürítése miatt a szükséges rendőri segítség biztosítását kéri.

A Testület ismételten utal rá, hogy hatásköri szabályai értelmében a végrehajtás és a végrehajtói magatartás jogszerűségének a vizsgálatára nem jogosult, azt ugyanakkor kétséget kizáróan meg tudta állapítani, hogy a csatolt dokumentum és az idézett rendelkezések a rendőrség oldalán közreműködési kötelezettséget teremtettek az aktivisták tevékenységének alapjául szolgáló végrehajtási eljárásban. A helyszínen a rendőrök a végrehajtó előzetes kérésének, illetve a helyettes végrehajtó kilakoltatás során adott instrukcióinak megfelelően voltak kötelesek a végrehajtás eredményes lebonyolítása érdekében közreműködni. Megjegyzi továbbá a Testület, hogy a rendőrség nem jogosult a végrehajtást elrendelő okirat jogszerűségének felülbírálatára.

A Testület ehelyütt utal továbbá az Rtv. 13. §-ának (1) bekezdésére, miszerint a rendőr jogkörében eljárva köteles intézkedni vagy intézkedést kezdeményezni, ha a közbiztonságot, a közrendet vagy az államhatár rendjét sértő vagy veszélyeztető tény, körülményt vagy cselekményt észlel, illetve ilyet a tudomására hoznak. A Testület álláspontja szerint a rendőrségnek a végrehajtó kérése, a közrendet és közbiztonságot veszélyeztető körülményre vonatkozó tájékoztatása nyomán intézkedési kötelezettsége keletkezett.

Az Rtv. 19. §-ának (1) bekezdése értelmében a jogszabályi előírások végrehajtását szolgáló rendőri intézkedésnek – ha törvény vagy nemzetközi megállapodás másként nem rendelkezik – mindenki köteles magát alávetni, és a rendőr utasításának engedelmeskedni. A rendőri intézkedés során annak jogszerűsége nem vonható kétségbe, kivéve, ha a jogszerűtlenség mérlegelés nélkül, kétséget kizáróan megállapítható.

A Testület határozott meggyőződése szerint önmagában az a tény, hogy a végrehajtó a kilakoltatás helyszínénél szolgáló ingatlanban tartózkodó – a végrehajtási eljárásban semmilyen módon nem érintett, és érintettségét jogi indokkal nem valószínűsítő – panaszosnak és társainak nem mutatta be a kilakoltatás alapjául szolgáló jogi dokumentumokat, semmiképpen nem jogosította fel a panaszost arra, hogy a rendőri intézkedéssel szemben ellenállást tanúsítson.

A Testület a fentiekben kifejtettek alapján a következtetésre jutott, hogy kellő jogszabályi felhatalmazás birtokában jártak el a végrehajtás helyszínén a rendőrök, és jogszerű eljárást tanúsítottak, amikor a tevékenységüket a végrehajtó intézkedései szerint fejtették ki, így a panaszos tisztességes eljáráshoz való jogának megsértését nem valószínűsítették meg.

2) A panaszos előállításával a Testület az alábbiakban foglalkozott.

i) A rendőrségi átirat szerint a panaszost az Rtv. 33. § (2) bekezdésének f) pontja alapján állították elő.

Az Rtv. 33. § (2) bekezdésének f) pontja szerint a rendőr a hatóság vagy az illetékes szerv elé állíthatja azt, aki a szabálysértést az abbahagyásra irányuló felszólítás után is folytatja, illetőleg akivel szemben az eljárás azonnal lefolytatható, továbbá akitől tárgyi bizonyítási eszközt kell megszerezni, vagy elkobzás alá eső dolgot kell visszatartani.

A Testület rendelkezésére álló dokumentumok szerint az intézkedés során összesen 2 fő állították elő jogszerű intézkedéssel szembeni engedetlenség szabálysértés elkövetése miatt.

A jogszabályhely értelmezése alapján kijelenthető, hogy az f) pont I. fordulata szerinti esetben az előállításához három feltétel együttes megvalósulása szükséges: a) egy jogszerűtlen magatartás, ami felveti a szabálysértés gyanúját, b) meghatározott személyhez vagy személyek csoportjához célzott rendőri felszólítás ezen magatartás abbahagyására; c) ezen jogsértő magatartás továbbfolytatása a felszólítást követően. Bármely feltétel hiánya az előállítás jogszerűtlenségének megállapítását vonja maga után.

a) A Testület a megjelölt előállítási okra figyelemmel tehát először azt vizsgálta, hogy a konkrét helyzetben felmerült-e valamely szabálysértés elkövetésének olyan szintű gyanúja, amely folytatása esetén elégséges jogalapot szolgáltatott az intézkedéssel megvalósult jogkorlátozásra.

A rendőrség az előállítást megalapozó szabálysértésként a Szabs. tv. 216. § (1) bekezdésében szabályozott jogszerű intézkedéssel szembeni engedetlenség tényállását jelölte meg. Eszerint „aki a rendvédelmi szerv vagy a vámszerv hivatásos állományú tagja jogszerű intézkedésének nem engedelmeskedik, szabálysértést követ el.”

A Testület az eset kapcsán utal az Rtv. 19. §-ára is, amely a következőként rendelkezik.

„19. § (1) A jogszabályi előírások végrehajtását szolgáló rendőri intézkedésnek – ha törvény vagy nemzetközi megállapodás másként nem rendelkezik – mindenki köteles magát alávetni, és a rendőr utasításának engedelmeskedni. A rendőri intézkedés során annak jogszerűsége nem vonható kétségbe, kivéve, ha a jogszerűtlenség mérlegelés nélkül, kétséget kizáróan megállapítható.

(2) A rendőr jogszerű intézkedésének való ellenszegülés esetén az e törvényben meghatározott intézkedések és kényszerítő eszközök alkalmazhatók.”

A fent idézett szabálysértési tényállás (jogszerű intézkedéssel szembeni engedetlenség) megvalósulásához tehát – figyelemmel az Rtv. 19. § szabályaira – egyrészt szükséges egy rendőri intézkedés, amely nem nyilvánvalóan jogszerűtlen, másrészt az, hogy ezzel az intézkedéssel szemben valaki ellenszegülést tanúsítson.

Utóbbi tényállási elem (az ellenszegülés) megállapításához pedig a Testület álláspontja szerint vagy aktív, tevőleges, az intézkedés céljának ellenszegülő – de a rendőr személyét fizikailag nem támadó – magatartás szükséges, vagy egy intézkedés végrehajtását gátló passzív magatartás, szándékos nem cselekvés.

A fentiekben a Testület már megállapította, hogy a rendőrség jogszerűen tartózkodott a helyszínen és jogszerűen biztosította a végrehajtó intézkedését. A videofelvételek pedig egyértelműen igazolják, hogy a panaszos megpróbálta elállni a végrehajtó útját, és ezáltal ellenszegült a rendőrök biztosítási tevékenységének.

b) Számba véve az előállítás jogalapja és a felhívott szabálysértési tényállás kapcsán a Testület által fentebb rögzített általános követelményeket, a panaszos előállítása akkor lenne jogszerűnek minősíthető, ha

- egy nem nyilvánvalóan jogszerűtlen rendőri intézkedéssel szemben ellenszegülést tanúsított volna,
- az eljáró rendőrök felszólították volna ezen ellenszegülő magtartás abbahagyására,
- azonban a panaszos ezt figyelmen kívül hagyva az intézkedéssel szembeni ellenállását fenntartotta volna.

Az, hogy a helyszínen egy nem nyilvánvalóan jogszerűtlen rendőri intézkedés (a végrehajtás biztosítása) zajlott, a Testület rendelkezésére bocsátott információk alapján megállapítható volt. Az a rendelkezésre álló video- és hangfelvételek alapján az is megállapítható, hogy a panaszos elállta a végrehajtó útját, így ellenszegült a rendőri intézkedésnek. Ugyanakkor a további két feltétel – amelyek szerint a panaszost a rendőröknek fel kellett szólítaniuk az ellenszegülés abbahagyására, valamint, hogy ennek ellenére a panaszos az intézkedésnek továbbra is ellenszegüljön – a videofelvételek tanúsága szerint nem valósul meg, szemben azzal a rendőri előadással, hogy korábban három alkalommal felszólították a panaszost. A felvételen ugyan a r. tzls. valóban azt mondja, hogy már korábban háromszor felszólították, ám ezt a kijelentést az intézkedést teljes hosszában rögzítő – K.V. által – a Testület rendelkezésére bocsátott felvétel cáfolta.

Mindezek alapján – noha a panaszossal szemben felmerült a jogszerű intézkedéssel szembeni engedetlenség gyanúja – az előállításához a jogalkotó által megkívánt három feltétel nem valósult meg, ezért az előállításnak a rendőrség által megjelölt Rtv. 33. § (2) bekezdés f) pontja nem szolgálhatott kellő jogalappal.

Mindezek alapján a Testület álláspontja szerint sérült a panaszos személyi szabadsághoz való jog az előállítás jogszerűtlensége miatt.

ii) Tekintettel arra, hogy már magát az előállítást is alapjogot sértőnek ítélte, a Testület nem végezte el külön az előállítás időtartamának vizsgálatát.

3) A Testület ezt követően a kényszerítő eszköz alkalmazásának jogszerűségét vizsgálta.

A kényszerítő eszközök alkalmazásának általános szabályaként az Rtv. 16. §-ának (1) bekezdése rögzíti, hogy a rendőr kényszerítő eszközt csak a törvényben meghatározott feltételek fennállása esetén, az arányosság elvének figyelembe tartásával alkalmazhat úgy, hogy az nem okozhat aránytalan sérelmet az intézkedés alá vontnak. Nincs helye a kényszerítő eszköz további alkalmazásának, ha az ellenszegülés megtört, és a rendőri intézkedés eredményessége enélkül is biztosítható.

Az Rtv. 47. §-a értelmében a rendőr – intézkedése során – az ellenszegülés megtörésére testi erővel cselekvésre vagy cselekvés abbahagyására kényszerítést (testi kényszert) alkalmazhat.

Az Rtv. 48. §-a úgy rendelkezik, hogy a rendőr bilincset alkalmazhat a személyi szabadságában korlátozni kívánt vagy korlátozott személy

- a) önkárosításának megakadályozására,
- b) támadásának megakadályozására,
- c) szökésének megakadályozására,
- d) ellenszegülésének megtörésére.

A fentieket a rendőrség szolgálati szabályzatáról szóló 30/2011. (IX. 22.) BM rendelet (a továbbiakban: Szolgálati Szabályzat) 41. §-a tovább finomítja:

41. § (1) „Bilincset alkalmazása, az Rtv. 48. §-ában meghatározott esetekben különösen azzal szemben indokolt,

- a) aki erőszakos, garázda magatartást tanúsít, és ennek abbahagyására testi kényszerrel nem készíthető,
- b) aki az intézkedő rendőrt, annak segítőjét, valamint az intézkedésben közreműködőt megtámadja,
- c) akinek az elfogására büncselekmény elkövetésének megalapozott gyanúja miatt került sor, és szökése bilincset alkalmazása nélkül nem akadályozható meg,
- d) akinek a jogszerű intézkedéssel szembeni ellenszegülése testi kényszerrel nem törhető meg,
- e) aki önkárosító magatartást tanúsít vagy ilyen magatartás tanúsításával fenyeget,
- f) akinek fogvatartása során kísérését rendelték el, és a kísért személy veszélyessége azt indokolja, vagy
- g) akit egyedül intézkedő rendőr állít elő.”

A Szolgálati Szabályzat 39. § (2) bekezdése szerint az intézkedés alá vont személy magatartása szempontjából a rendőr az alábbiak szerint tesz különbséget:

a) passzív ellenszegülést tanúsító személy, aki a rendőri intézkedés során a számára jogszerűen adott rendőri utasításokat nem hajtja végre, de tevőleges ellenszegülést nem mutat,

b) aktív ellenszegülést tanúsító személy, aki nem veti magát alá a jogszerű rendőri intézkedésnek, magatartásával fizikai erő kifejtés útján is igyekszik azt megakadályozni,

c) támadó magatartást tanúsító személy, aki az intézkedő rendőrről, valamint a támogatására vagy védelmére kelt személyre rátámad.

A (3) bekezdés szerint pedig a kényszerítő eszköz alkalmazását jól hallható, közérthető és határozott módon a következő sorrendben meg kell előznie:

- a) a jogellenes magatartás abbahagyására való felszólításnak, „a törvény nevében” szavak előrebocsátásával, valamint
- b) a figyelmeztetésnek, hogy kényszerítő eszköz alkalmazása következik.

A panaszos előadása szerint rendőrök minden előzmény nélkül megragadták, kezét hátrafeszítették és megbilincseltek.

A rendőri jelentés szerint a panaszossal szemben az Rtv. 47. § alapján testi kényszert és az Rtv. 48. § c) pontja alapján bilincset alkalmaztak. A bilincset az ellenszegülés megtörése érdekében alkalmazták. A jelentés ugyanakkor a későbbiekben az Rtv. 48. § b) és d) pontját is a bilincselés okaként jelöli meg. A panaszos 8 óra 40 perctől 12 óra 15 percig viselt bilincset. Az előzetes felszólítás a jelentés szerint megtörtént, ezt bizonyítja a rendőrség szerint a videofelvételen a. r. tzs. azon mondata, hogy már korábban háromszor felszólították a panaszost.

- a) A rendelkezésre álló videofelvételen látható, hogy a panaszos ellenszegült az intézkedésnek, a végrehajtást testileg is megpróbálta akadályozni akként, hogy a bejárat és a végrehajtó közé állt.

Minderre figyelemmel a Testület álláspontja szerint fennállt a testi kényszer alkalmazásának feltétele, ugyanakkor az mégsem tekinthető jogszerűnek, mivel a testi kényszer alkalmazását közvetlenül bizonyíthatóan nem előzte meg a felszólítás a cselekmény abbahagyására, illetve figyelmeztetés a kényszerítő eszköz várható alkalmazásáról. Az „Törvény nevében!” felszólítás, ami a felvételen látható, nem felel meg a jogszabályoknak, mivel egyrészt nem a kényszerítő eszköz alkalmazása előtt történt, hiszen már a bilincselésre irányuló mozdulatsor közben hangzik el, másrészt nem is mondja végig a rendőr, így nem lehet tudni, hogy mire szólította fel a panaszost, mi a hatóság részéről elvárt magatartás, másrészt a kényszerítő eszköz használatának kilátásba helyezésére nem tartalmaz utalást.

Bár bizonyos körülmények között – ha az „alakiságok” betartása a késedelem veszélyével járna – mellőzhetőek a felszólítás és a figyelmeztetés, ugyanakkor a felvétel tanúsága szerint a panaszos nem tanúsított olyan támadó jellegű vagy más aktív magatartást, ami indokolta volna a mellőzést a késedelem veszélye miatt. A panaszos csupán áll a végrehajtó előtt, őt nem támadja meg, csak a hangját megemelve, és az ajtó elé állva próbálja a bejutást akadályozni.

A Szolgálati Szabályzat által megkövetelt „alakiságok” sortartóak, és az Rtv. egész szabályrendszerére vonatkozó Rtv. 15. §-ban megfogalmazott arányossági követelmények érvényesülését szolgálják. Éppen ezért ellenszegülés esetén fontos, hogy az intézkedő rendőr jól halhatóan közölje azokat, hogy az intézkedés alá vont mindig tudja, hogy mi az elvárt magatartás, illetve, hogy tette milyen következményeket vonhat maga után. Ezzel a rendőr az egyre súlyosabb jogkövetkezmények kilátásba helyezésével rábírja az önkéntes elállásra és jogkövetésre az esetlegesen ellenszegülő intézkedés alá vont személyt.

Mindezek alapján a Testület álláspontja szerint a testi kényszer alkalmazásának ugyan fennállt ugyan az egyik feltétele, azonban a felszólítás és a figyelmeztetés hiánya miatt annak alkalmazására jogszerűtlenül került sor, ezért sérült a panaszos emberi méltóságához való joga.

b) A bilincs alkalmazásnak vizsgálata során a Testület szintén a videofelvételből indult ki. E szerint a panaszos nem tanúsított aktív ellenállást, sem olyan mértékű ellenszegülést, illetve támadólag sem lépett fel, sőt a helyszín elhagyását sem kísérelte meg, sőt éppen ellenkezőleg, jelenlétével akarta akadályozni a végrehajtást.

Mindezek alapján a Testület álláspontja szerint a bilincs használatnak egyik, az Rtv. 48- §-ban meghatározott oka sem állt fenn, a panaszos ellenszegülése egy szabályszerűen végrehajtott testi kényszerrel megtörhető lett volna.

A bilincselésre az sem szolgálhatott – a rendőrség által egyébként nem is hivatkozott – indokul, hogy a panaszosra a videofelvételen hallható utasítás szerint egy rendőr felügyelt a gépkocsinál, mivel a Szolgálati Szabályzat felsorolása egyrészt nem bővíti ki a bilincs-használati okokat, csupán a példálózó jelleggel kiemeli azon tipikus szituációkat, amikor az Rtv. 48. §-ban meghatározott négy ok valamelyikének fennállása esetén célszerű a bilincselés, mintegy segítve az intézkedő rendőr szituációmérlegelését. Hiszen a kényszerítő eszköz alkalmazása nem kötelező, annak használata mindig az intézkedő rendőr mérlegelésére van bízva a törvényi feltételek fennállta esetén.

A Testület továbbá ismételt felhívja a rendőrség figyelmét arra, hogy a bilincselés oka csak konkrét, közvetlenül felmerülő ok lett, annak távoli veszélye nem alapozhatja meg a bilincs használatát.

Mindezek alapján a Testület álláspontja szerint sérült a panaszos emberi méltósághoz való joga a bilincs alkalmazása kapcsán.

c) A panaszos sérelmezte, hogy a kapitányságon közel két órán át bilincsben tartották.

A rendőri jelentés ezzel kapcsolatban a szökés veszélyére hivatkozik, illetve megjegyzi, hogy a panaszost nem helyezték el előállító helyiségben.

A Testület figyelemmel arra, hogy már a bilincselést és az előállítást magát is jogsértőnek tekintette, így az előállítás biztosítása (panaszos kapitányságon maradása) érdekében alkalmazott bilincselést is jogszerűtlennek tartja.

Mindezek alapján a Testület álláspontja szerint a bilincselésnek a rendőrkapitányságon történő fenntartásával sérült a panaszos emberi méltósághoz való joga.

4) A panaszos sérelmezte továbbá, hogy az intézkedést foganatosító rendőrök nem igazolták magukat.

A rendőrség ekörben arra hivatkozott, hogy a rendőrök azonosító számát és a nevét felírták a panaszosok.

A videofelvétel tanúsága szerint K. V. valóban rögzítette a két rendőr jelvénytűszámát, ugyanakkor a felvételekről az is megállapítható, hogy a helyszínre érkező rendőrök – sem az először érkező két rendőr, sem a később a helyszínre érkező további négy rendőr – a 40 perces intézkedés alatt egyáltalán nem köszöntek, nem azonosították magukat.

Az Rtv 20. §-ának (1) bekezdése szerint a rendőrt az intézkedés során az egyenruhája és azon elhelyezett azonosító jelvénye vagy szolgálati igazolványa és azonosító jelvénye igazolja. Ugyanezen szakasz (2) bekezdése kimondja, hogy a rendőr az intézkedés megkezdése előtt – ha az a rendőri intézkedés eredményességét veszélyezteti, az intézkedés befejezésekor – köteles nevét, azonosító számát, valamint az intézkedés tényét és célját szóban közölni. Az V. és VI. fejezetben foglalt intézkedések, illetve kényszerítő eszközök alkalmazását követően a rendőr köteles az intézkedés alá vont személyt tájékoztatni az e törvény szerinti panasz lehetőségéről és előterjesztésére nyitva álló határidőről.

Az Rtv. idézett bekezdése egyértelműen rendelkezik: az intézkedő rendőröknek az intézkedés megkezdése előtt egyebek mellett, a rendőri intézkedés eredményességét veszélyeztető körülmény hiányában nevüket és azonosító számukat közölniük kell.

A Testület álláspontja szerint a rendőröket már akkor azonosítási kötelezettség terhelte, amikor az ingatlan területére léptek, hiszen a végrehajtást biztosító tevékenységük (Rtv. 39. §) ekkor kezdődött. A rendőrök a videofelvételek tanúsága szerint ennek nem tettek eleget, sőt azt sem közölték, hogy miért érkeztek a helyszínre, csupán a jelenlévő személyek következtették ki, hogy a végrehajtást biztosítják. Az a tény, hogy az egyik résztvevő rögzítette kamerával az először a helyszínre érkezett két rendőr jelvényszámát, nem mentesíti a rendőröket az azonosítási kötelezettség alól, mivel az valamennyi intézkedéssel érintett személlyel szemben fennállt volna.

Mindezek alapján a Testület álláspontja szerint sérült a panaszos tisztességes eljáráshoz való joga az azonosítási kötelezettség elmulasztása miatt.

5) A panaszos sérelmezte, hogy több személy szeme láttára, közterületen vezették végig bilincsben a rendőrök.

Sem a Rtv., sem a Szolgálati Szabályzat nem tartalmaz az intézkedés helyének megválasztásával kapcsolatban rendelkezéseket. Az Rtv. 2. §-ából – amely szerint a rendőrség tiszteletben tartja és védelmezi az emberi méltóságot, óvja az ember jogait – levezethető azonban, hogy az intézkedő rendőrök kötelesek úgy eljárni, hogy az az intézkedés alá vontnak a lehető legkisebb sérelmet okozza.

A Testület megjegyzi, hogy a rendőri intézkedések jelentős részét végzik az eljáró rendőrök közterületen vagy közterület közvetlen közelében, így szinte lehetetlen annak elkerülése, hogy az egyes intézkedéseknek szemtanúi legyenek. A Testület azt sem vonja kétségbe, hogy a közterületen foganatosított rendőri intézkedés az intézkedés alá vont számára kellemetlen, esetleg megalázó is lehet. Ugyanakkor jelen esetben sem a panaszból, sem a rendőri jelentésekből nem derül ki az, hogy a panaszosok jelezték volna az eljáró rendőröknek, hogy a helyzet számukra megalázó. A Testület továbbá arra is figyelemmel volt, hogy csoport tagjainak elsődleges célja a végrehajtási cselekmények jogszerűtlenségére történő figyelemfelhívás, akár a sajtón keresztül is, így cselekményüket rendszeresen nyilvánosan, sőt sajtón nyilvánosan végzik, így a Testület álláspontja szerint a több személy előtt végzett rendőri intézkedés már csak ezen okból sem sérthette a panaszos emberi méltósághoz fűződő alapvető jogait.

A Testület a fentiek alapján úgy foglalt állást, hogy az intézkedés helyének megválasztása kapcsán a panaszos emberi méltósághoz való jogának megsértése az adott körülmények között nem valósult meg.

6) Megjegyzi továbbá a Testület, noha ezt a kérdést előterjesztett panasz hiányában érdemben nem vizsgálhatta, hogy az a videofelvételen hallható rendőri felszólítás és tájékoztatás, miszerint a rendőri intézkedésről történő felvételkészítés bűncselekmény, nyilvánvalóan téves, miként ezt a Testület már több korábbi állásfoglalásában kifejtette.

V.

A Testület állásfoglalása szerint sérült a panaszos személyi szabadsághoz való joga az előállítás kapcsán, sérült az emberi méltósághoz való joga a kényszerítő eszközök alkalmazása kapcsán, sérült továbbá a tisztességes eljáráshoz való joga az Rtv. 20.§-ban előírt kötelezettség elmulasztása kapcsán.

Ugyanakkor a Testület álláspontja szerint az intézkedés helyének megválasztása kapcsán a panaszos emberi méltósághoz való jogának megsértése az adott körülmények között nem valósult meg.

A megvalósult alapjogsértések a Testület megítélése szerint elérték a súlyosság azon fokát, amely indokoltá tette a panasz és az állásfoglalás megküldését az országos rendőrfőkapitánynak, ezért a Testület az Rtv. 93. §-ának (6) bekezdése szerint a rendelkező részben foglaltak szerint döntött.

Budapest, 2014. szeptember 18.

Dr. Lukács Tamás
elnök

Dr. Kozma Ákos
elnökhelyettes, előadó testületi tag

Fráterné dr. Ferenczy Nóra
testületi tag

Dr. Wildner Domonkos
testületi tag

Dr. Cservák Csaba
testületi tag

FC